

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/96/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1317216406
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1317216406.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Florekovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobcu : L. F., nar. X. X. XXXX, bytom XXX XX L. L. č.d. XXX, zastúpený Advokátska kancelária G & L / Law firm s.r.o., Čiližská 5, Bratislava, proti žalovaným : 1. B. B., nar. X. X. XXXX, bytom Za P. XXXX/XX, XXX XX K., zastúpený Advokátska kancelária Vráblik - Vrábliková a partneri, Vajnorská 5, Bratislava, 2. KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpená JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 100.000 €, na odvolanie žalovaného 2 proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 20. 4. 2021 č.k. 7C/122/2017 - 148, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach **p o t v r d z u j e**.
V časti spôsobu plnenia žalovaných 1, 2 vo vzťahu k žalobcovi rozsudok súdu prvej inštancie **z m e ň u j e** tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.
Žalobca **m á** voči žalovaným 1, 2 nárok na náhradu trov odvoalcieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Uvedeným rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným 1, 2 spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy 17.000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšku (žalobca sa domáhal náhrady v sume 100.000 €) žalobu žalobcu zamietol. Zároveň rozhodol o trovách konania tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 20.9.2016 v čase okolo 17:19 hod. sa v Obci K. na P. N. stala dopravná nehoda, ktorej účastníkmi boli žalovaný ako vodič nákladného motorového vozidla Z. K. O. s EVČ : R.-XXXCZ a manželka žalobcu A. H. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom XXX XX R. č. d. XX, ako poškodená. Pri dopravnej nehode utrpela manželka žalobcu rozsiahle poranenia nezlučiteľné so životom a svojim poraneniam na mieste podľahla. Príčiny a priebeh dopravnej nehody vyšetrovalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Senci pod ČVS: ORP-484/1-VYS-SC-2016. Podľa výsledkov vyšetrovania manželka žalobcu cestovala autobusom v smere z L. do K., pričom na ceste č. I/63 vystúpila aj s ďalšími osobami na zastávke a rozhodla sa prejsť cez cestu po priechode pre chodcov. Priechod bol riadne označený zvislou aj vodorovnou dopravnou značkou. Autá prichádzajúce z ľavej strany dali poškodenej prednosť, poškodená kráčala, neutekala. V momente, keď už bola v jazdnom pruhu smerom do L., asi vo vzdialenosti 2,8 m od stredovej čiary cesty, narazil do nej žalovaný s motorovým vozidlom. Podľa znaleckého posudku žalovaný išiel rýchlosťou v rozsahu 71,4 - 79,0 km/h. Žalovaný pred stretom vôbec nebrzdil, čo znamená, že sa nevenoval vedeniu vozidla, ani okolnostiam premávky. Manželka žalobcu zahynula vo veku 29 rokov, po cca jednoročnom trvaní manželstva so žalobcom.

2/ Dňa 26.6.2018 bola na Okresný súd Bratislava III podaná obžaloba na žalovaného 1/. Trestným rozkazom č. k. 46T/88/2018-278 zo dňa 3.7.2018 bol žalovaný 1/ uznaný za vinného a bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky 6 mesiacov. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 46T/88/2018-296 zo dňa 23.11.2018 bol žalovaný 1/ právoplatne uznaný za vinného, keď svojim konaním porušil povinnosti uložené v § 4 ods. 1 písm. f) a § 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere tri roky, ktorý sa podmienene odložil na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov a tiež na trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v trvaní osem rokov. Poškodeného L. F. (žalobcu) súd odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

3/ Súd prvej inštancie konštatoval, že spor medzi stranami spočíval len v právnych otázkach, ktoré namietal žalovaný 2, a to najmä, či je poisťovňa pasívne legitimovaná, a následne, či došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, a ak áno, aká náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je primeraná. Pokiaľ ide o otázku pasívnej legitimácie žalovaného 2, súd poukazoval na článok 2 Základných princípov CSP. Podľa ods. 1 tohto článku ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa ods. 2 právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Pasívna legitimácia žalovaného 2 vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe slovenských súdov. V rozhodnutí zo dňa 30.9.2020, sp. zn. 1Cdo/214/2019, Najvyšší súd SR odmietol dovolanie žalovaného 2/ v skutkovo obdobnej veci so záverom, že namietaná právna otázka pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy nie je po prijatí záväzného stanoviska rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne. Najvyšší súd v rozhodnutí zopakoval, že pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v PZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Podľa najvyššieho súdu, ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu PZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení OZ o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolvenčie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely PZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod.

4/ Pri výklade pojmu škoda pre účely PZP treba podľa najvyššieho súdu vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010

vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Na základe uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že pasívna legitímácia žalovaného 2 je daná.

5/ Pri rozhodovaní o samotnej nemajetkovej ujme a jej výške súd vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka a tiež z ustálenej rozhodovacej praxe. Svoje rozhodnutie oprel o ust. § 11 a § 13 ods. 1 a 3 Obč. zák. Vychádzajúc zo zistených skutočností a s prihliadnutím na rozhodovacia prax, podľa súdu prvej inštancie len samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu nebolo možné považovať za dostatočné zadosťučinenie. Napokon, žalobca sa takého rozhodnutia ani nedomáhal, navrhoval priznať mu len peňažné zadosťučinenie. Iným spôsobom ako v peniazoch sa podľa súdu ani nedalo poskytnúť žalobcovi dostatočné zadosťučinenie. Otázka zásahu do osobnostných práv žalobcu sa skúma z objektívneho hľadiska, nie iba zo subjektívnych pocitov a vnímaní žalobcu. Podľa rozhodovacej praxe súd musí vychádzať z toho, či zásah bol za daných okolností objektívne spôsobilý dotknúť sa chránených práv fyzickej osoby, to znamená, ako by zásah počítoval každý človek, ktorý by sa ocitol v rovnakej situácii ako žalobca. V rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa uplatňuje jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život, spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné prerušenie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu (rozsudok NS SR sp. zn. 3 Cdo 228/2012 zo dňa 26.9.2013). Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.2.2011, sp. zn. 5Cdo/265/2009). Zavineným usmrtením chodca pri dopravnej nehode bolo zasiahnuté do práva na súkromie a rodinný život jeho blízkej príbuznej (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 2Cdo/194/2011).

6/ Protiprávne konanie žalovaného 1 bolo spôsobilé vyvolať ujmu u žalobcu. Zo strany žalovaného 1 išlo o také konanie, ktoré bolo objektívne spôsobilé zasiahnuť do súkromného života žalobcu, preto bolo odôvodnené priznať mu peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o výšku náhrady, pre jej určenie ustanovenie § 13 ods. 3 Obč. zák. stanovuje len dve kritériá: závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Súd je viazaný žalobným návrhom (§ 216 CSP), inak pri svojej úvahe nie je limitovaný. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd bral do úvahy, že žalobca smrťou manželky stratil svoju najbližšiu osobu, s ktorou mal najintenzívnejšiu citovú väzbu, spájal s ňou svoju budúcnosť a plánoval založenie rodiny. Vyplývalo to z vykonaných dôkazov, v konaní nebol predložený žiadny dôkaz, ani nevyšla najavo žiadna skutočnosť, ktorá by tento záver spochybňovala. Súd bral do úvahy tiež okolnosti, za ktorých došlo k usmrteniu manželky žalobcu. Žalovaný 1 porušil dôležitú povinnosť uloženú zákonom, čo vyplýva aj z trestného rozsudku. Prekročenie predpisanej povolenej rýchlosti o 20 km/h v obci, navyše ak v protismere bola kolóna áut, je podľa súdu závažné porušenie zákona, hrubá nedbanlivosť. Žalovaný 1 svoje správanie ničím nevysvetlil. Pre žalobcu bolo ťažšie sa zmieriť so smrťou manželky, keďže bola dôsledkom výlučne len správania žalovaného 1 a z pohľadu žalobcu bolo jeho konanie neospravedliteľné.

7/ Žalovaní neuviedli žiadny vecný dôvod, ani nepredložili žiadne dôkazy, ktoré by mal súd zohľadňovať v ich prospech pri úvahe o výške náhrady. Tvrdenie žalovaného 1, že nič nevlastní, súd nepovažoval za dôveryhodné, pre rozhodnutie bolo irelevantné. Či vôbec a ako žalovaný 1 pracuje súd takisto nepovažoval za dôležité, nakoľko v práci mu zjavne nič nebráni. Žiadna okolnosť sa teda nedala hodnotiť ako dôvod pre zníženie náhrady. Na druhej strane však súd prihliadal na opodstatnené námietky žalovaných, že náhrada nemajetkovej ujmy má byť primeraná a nemala by nahrádzať ekonomické straty žalobcu, ani zakladať jeho obohatenie. Všetky strany sa v konečnom dôsledku zhodli, že ľudský život nie je možné nahradiť, ani oceniť peniazmi a že za zásah do života žalobcu mu možno poskytnúť len zadosťučinenie. Na ujmu rodičov žalobcu alebo rodičov manželky súd nemohol prihliadať, pretože neboli stranou sporu a pri zásahu do súkromia ide o práva viazané vždy na konkrétnu osobu. Podobne súd nemohol prihliadať ani na výšku minimálneho poistného krytia na jednu poistnú udalosť, na ktorú poukazoval žalobca, pretože medzi poistnými limitmi a ujmou žalobcu nie je súvislosť a ustanovenie § 13 Obč. zák. taxatívne stanovuje, na čo má súd prihliadať. Výška poistného krytia nie je okolnosťou, za ktorej došlo k porušeniu práva.

8/ Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že suma 17.000 € predstavuje primerané zadosťučinenie. O tom, že je primeraná, svedčí aj rozhodovacia prax odvolacích súdov a dovolacieho súdu, podľa ktorej

sa v obdobných prípadoch obetí dopravných nehôd priznali najbližším príbuzným náhrady spravidla v rozmedzí od 8.000 do 23.000 € (napr. 4Cdo/139/2011, 1MCdo 10/2013, 3Cdo/228/2012). Z týchto dôvodov súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 17.000 € a vo zvyšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy žalobu zamietol.

9/ O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobca mal vo veci čiastočný úspech, a hoci bol úspešný v samom základe sporu, pokiaľ ide o prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy bol prevažne neúspešný.

10/ V ustanoveniach CSP o náhrade trov konania sa nenachádza úprava zodpovedajúca § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktorá do 30.6.2016 umožňovala priznať čiastočne neúspešnému účastníkovi plnú náhradu trov konania v prípade, ak rozhodnutie záviselo od úvahy súdu. Hoci rozhodovacia prax naďalej pripúšťa takto rozhodovať, súd považoval za správnejšie rozhodnúť tak, že žiadna strana nemá právo na náhradu trov konania, a to z dôvodu, že uplatnená suma niekoľkonásobne prevyšovala primeranú náhradu. Za takto vymedzený predmet sporu by podľa súdu mal žalobca znášať určité dôsledky, keďže CSP striktnejšie presadzuje len princíp úspechu alebo neúspechu v spore. Rozhodnutím o trovách súd teda uznal event. návrh žalobcu na rozhodnutie o trovách ako opodstatnený, keďže nezaviazal žalobcu na pomernú náhradu trov konania.

11/ Uvedený rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný 2; jeho odvolanie smerovalo proti výroku, ktorým súd prvej inštancie čiastočne žalobe žalobcu vyhovel. Odvolanie žalovaný 2 odôvodnil tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP), že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), a napokon, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Žalovaný 2 v odvolaní poukazoval na to, že súd prvej inštancie svojím rozsudkom čiastočne vyhovel žalobe žalobcu, pričom vo vzťahu k žalovanému 2, po tom, ako konštatoval jeho pasívnu vecnú legitimitáciu v konaní, argumentáciou o priamej príčinnej súvislosti nemajetkovej ujmy s dopravnou nehodou a zákonnou výlukou, ako ju namietal žalovaný 2, sa nezaoberal. Žalovaný 2 má za to, že súd prvej inštancie sa v rozsudku dostatočne (nijak) nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalovaného 2 a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR, k otázke, resp. k absencii priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcu, čo je v rozpore s § 220 ods. 3 CSP, čím zaťažil rozsudok vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti, a vo výsledku tak aj vec vo vzťahu k žalovanému 2 nesprávne právne posúdil.

12/ Žalovaný 2 namietal, že pokiaľ už súd prvej inštancie mal za to, že žalovaný 2 je v konaní vecne pasívne legitimovaný, a teda že pre účely zákona o PZP je nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd užšou kategóriou „škody na zdraví“, bolo z jeho strany nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanému 2 a v kontexte celého zákona o PZP. V tejto súvislosti žalovaný 2 poukazoval na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 32/2007 zo dňa 29. 3. 2007, v ktorom NS SR uviedol, že „ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom (v danom prípade poisťnou udalosťou, poznámka žalovaného 2) a škodou zákon č. 58/1969 Zb. (v danom prípade zákon o PZP, poznámka žalovaného 2) nevysvetľuje..... Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva.....Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku preto musí byť priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný.

13/ Ďalej žalovaný 2 svoje stanovisko podoprel poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 73/2006 zo dňa 30. 1. 2007, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 61/2008, v zmysle ktorého príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna (rovnako napr. R 7/1979). Uvedený princíp je obdobne premietnutý aj priamo v § 5 ods. 1 písm. h/ zákona o PZP, v zmysle ktorého poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou. Vzhľadom k tomu, že vo vzťahu k žalovanému 2 je poisťnou udalosťou dopravná

nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcu nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody - úmrtie rodinného príslušníka, neexistuje vo vzťahu k žalobcovi a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle § 5 ods. 1 písm. h/ zákona o PZP. Na podporu žalobcom uvedených záverov žalobca poukázal aj na rozsudok ESD zo dňa 10. 12. 2015 vo veci C-350/14 Z., v ktorom ESD v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, túto opakovane a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu, poznámka žalovaného 2) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána Z.. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú považovať za nepriame následky nehody.“

14/ Z uvedených dôvodov má žalovaný 2 za to, že aj v prípade akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ - žalovaný 2 priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti platiť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže žalobca nebol priamym účastníkom dopravnej nehody. Tejto argumentácii žalovaného 2 sa súd prvej inštancie nevenoval na žiadnom mieste rozsudku, v rozpore s požiadavkou na dôkladné odôvodnenie odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe NS SR. Žalovaný 2 navrhoval odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcu voči žalovanému 2 zamietne.

15/ Na odvolanie žalovaného 2 reagoval písomným vyjadrením žalovaný 1 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie označil za spravodlivý a zákonný a odvolanie žalovaného za účelové, ktoré má zbaviť žalovaného 2 povinnosti plniť poistné plnenie; žalovaný 1 žiadal rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Žalovaný 1 dodal, že žalovaný 2 argumentuje rozhodnutiami, ktoré boli prelomené uznesením č. 2 občianskoprávneho kolégia NS SR, ktoré zjednotilo rozhodovacia prax súdov SR s tým, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Toto uznesenie bolo vydané 9. 10. 2018, boli ním prelomené všetky dovtedajšie rozhodnutia súdov a žalovaný 1 má za to, že nie je možné sa na ne odvolávať. Takéto stanovisko zaujal NS SR v súlade s uzneseniami ÚS SR sp. zn. I. ÚS 474/2016 - 17, sp. zn. III.ÚS 646/2015 - 30 a čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS z 24. 4. 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, pričom sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode.

16/ Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaných odvolaní v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného 2 nemožno priznať úspech; súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav v zmysle § 215 ods. 1 CSP a vec posúdil po právnej stránke správne; svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). S odôvodnením rozhodnutia súdom prvej inštancie sa odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP stotožňuje.

17/ Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie na základe odvolania žalovaného 2 v jeho vyhovujúcom výroku, a to aj vo vzťahu k žalovanému 1, majúc za to, že sa v danom prípade jedná o odvolanie podané podľa ust. § 379 písm. c/ CSP. Zároveň, hoci žalovaný 2 vo svojom odvolaní výslovne napadol len vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie a nie aj výrok o trovách konania, odvolací súd považoval za nutné podrobiť prieskumu v odvolacom konaní aj výrok o trovách konania, ako tzv. závislý výrok, v zmysle ust. § 379 písm. a/ CSP.

18/ V predmetnej právnej veci sa žalobca ako pozostalá blízka osoba (pozostalý manžel) po zomrelej obeť dopravnej nehody domáha náhrady nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do osobnostných práv voči žalovanému 1 (ako vodičovi motorového vozidla) a tiež žalovanému 2 (poisťovní, v ktorej mal žalovaný 1 uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú pri prevádzke motorového vozidla). Súd prvej inštancie žalobcovi priznaný nárok posudzoval v zmysle ustálenej súdnej rozhodovacej praxe v súlade s ust. § 11 a § 13 Obč. zák., v dôsledku dotknutého práva na súkromný a rodinný život žalobcu spôsobený úmrtím blízkeho člena rodiny.

19/ Žalovaný 2 vo svojom odvolaní namietal o.i. nedostatok príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobcu, argumentujúc tým, že tento vzťah je nie priamy, ale len sprostredkovaný, a teda, že nespadá pod ust. § 5 ods. 1 písm. h/ zákona o PZP, z ktorého dôvodu tak nemožno žalovaného 2 titulom plnenia z povinného zmluvného poistenia zaťažiť povinnosťou zaplatiť aj náhradu nemajetkovej ujmy. Je pravdou, že otázka, či možno v rámci náhrady škody, ktorej vznik bol

dôsledkom prevádzky motorového vozidla, odškodniť aj nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody, prešla v slovenskej právnej praxi určitým vývojom, tento je však v ostatnom období jednoznačný a ustálený, s pozitívnym záverom, t.j., že náhrada nemajetkovej ujmy spadá pod ust. § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. Súdna prax vychádza z názoru, že v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP aj nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým osobám po obetiach dopravných nehôd. Ako na to už poukázal súd prvej inštancie tento záver vychádza z uznesenia Ústavného súdu SR III.ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016. Rovnaký záver prijal ústavný súd aj v rozhodnutí I.ÚS 474/2016, v rámci ktorého podrobil prieskumu aj otázku vecnej pasívnej legitímácie poistiteľa (poistiteľ v konaní vystupoval ako žalovaný). K rovnakým záverom dospel aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí 6MCdo/1/2016 zo dňa 31. 7. 2017. Všetky vyššie označené rozhodnutia predstavujú ustálenú súdnu prax v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých blízkych osôb obetí dopravných nehôd, pričom v predmetnom konaní nebola zistená dokazovaním žiadna taká okolnosť, ktorá by odôvodňovala odchýlenie sa od vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe súdov.

20/ Navyše, ako na to rovnako poukázal už súd prvej inštancie, žalovaným 2 napadnuté rozhodnutie predstavuje také riešenie danej problematiky, ktoré je v súlade s eurokonformným výkladom ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Slovenské súdy, ako orgány aplikujúce právo musia v rámci svojho rozhodovania zisťovať nielen vôľu slovenského zákonodarcu, ale keďže Slovenská republika je tiež člen Európskej únie, musia skúmať aj vôľu únijného tvorca pri právnej regulácii, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy v právnych vzťahoch postavená na roveň slovenského zákonodarcu, resp. niekedy aj nad vôľu slovenského zákonodarcu. Uvedená požiadavka vyplýva z Ústavy SR, jej čl. 144 ods. 1, ktorá sudcom nepredpisuje len viazanosť zákonom ako výsledkom vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy (porovnaj rozhodnutie III.ÚS 666/2016 zo dňa 11. 10. 2016). Pojem „škoda“ je v unijnom práve interpretovaný extenzívne, tak, že zahŕňa nielen vecnú škodu, ale aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Vzhľadom na uvedený extenzívny výklad pojmu „škoda“ nepovažuje odvolací súd argumentáciu žalovaného 2 o nenaplnení podmienky príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobcu za opodstatnenú. Manželka žalobcu bola usmrtená pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný 1 (poistený u žalovaného 2), jej smrť bola priamym následkom dopravnej nehody, predstavuje škodu, ktorá vznikla bezprostredne pri tejto dopravnej nehode, keď súčasťou tejto škody v zmysle už spomínaného extenzívneho výkladu (eurokonformného) je aj nemajetková ujma, ktorú utrpel žalobca z titulu zásahu do jeho osobnostných práv.

21/ Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP).

22/ Odvolací súd zároveň svojím rozhodnutím zmenil výrok súdu prvej inštancie týkajúci sa spôsobu plnenia žalovaných 1, 2, ktorý súd prvej inštancie určil ako „spoločne a nerozdielne“, keď žalobca síce uplatňoval nárok na jedno a to isté plnenie, avšak z iného dôvodu; voči žalovanému 1 ako škodcovi z titulu náhrady škody spôsobenej zásahom do osobnostných práv podľa § 13 Obč. zák. a voči žalovanému 2 z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. ide teda o dva záväzky zaplatiť žalobcovi (veriteľovi) jeden a ten istý dlh, z ktorého dôvodu je nutné vymedziť ich vzájomný vzťah. Odvolací súd preto v zmysle § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v časti spôsobu plnenia žalovaných vo vzťahu k žalobcovi zmenil tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

23/ Zároveň považuje odvolací súd za nutné poznamenať, že ako vecne správny potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v jeho výroku o náhrade trov konania, hoci súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi nárok na náhradu trov, keď žalobca bol pri uplatňovaní svojho nároku (t.j. čo do základu) úspešný, len nie v ním uplatnenej výške, z ktorého dôvodu mu náhrada trov patrila. Žalobca sám ale odvolanie nepodal. Z uvedeného dôvodu odvolací súd pri skúmaní správnosti výroku o trovách prvoinštančného konania prihliadal na princíp zákazu „reformatio in peius“, založený na tom, že v konaní o opravnom prostriedku a v ďalšom konaní nemôže byť rozhodnuté nepriaznivejšie pre stranu, ktorá opravný prostriedok uplatnila (čl. 16 ods. 3 CSP).

24/ O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 CSP).